

Sygn. akt VIII Gz 176/17

VIII Gz 177/17

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Piotr Sałamaj (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Patrycja Baranowska

SO Anna Górnik

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2017 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy w postępowaniu upadłościowym osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej J. Ł.

na skutek zażalenia upadłej J. Ł. i wierzyciela (...) (...) w W. na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 9 grudnia 2016 r., sygn. akt XII GUp 41/15, w przedmiocie ustalenia planu spłaty

postanawia :

I. oddalić oba zażalenia,

II. zasądzić od wierzyciela (...) (...) w W. na rzecz upadłej J. Ł. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

SSO Anna Górnik SSO Piotr Sałamaj SSO Patrycja Baranowska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie postanowieniem z dnia 9 grudnia 2016 r. w postępowaniu upadłościowym dłużniczki J. Ł. jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej (XII GUp 41/15) ustalił plan spłat wierzycieli upadłego poprzez wskazanie, że J. Ł. na zaspokojenie swoich wierzycieli przeznaczy miesięcznie łączną kwotę 100 zł, uiszczając w terminie do dnia dziesiątego każdego miesiąca, począwszy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, przez okres 36 miesięcy, m.in. na rzecz wierzyciela (...) (...) w W. kwotę 60 zł (pkt I. b) oraz umorzył pozostałe po wykonaniu planu spłaty zobowiązania wobec podmiotów wymienionych w punkcie 1 postanowienia.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wyjaśnił, że postanowieniem z dnia 8 lipca 2015 r. ogłoszona została upadłość osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej J. Ł.. Jedynym składnikiem masy upadłości były ruchomości, które syndyk zbył za kwotę ok. 5.000 zł.

W postępowaniu upadłościowym syndyk sporządził listę wierzytelności oraz pięć uzupełniających list wierzytelności uznając na nich m.in. wierzytelności (...) (...) w W. [dalej: (...)] w kwocie 106.665,27 zł. Zatwierdzony, a następnie wykonany, został także ostateczny plan podziału funduszów masy upadłości, określając sumę podlegającą podziałowi na kwotę 1.522,62 zł. Zgodnie z planem podziału, wierzyciel (...) (...) został zaspokojony w 1,33 %. Wierzyciel ten wniósł o nie umarzanie zobowiązań upadłej i ustalenie planu spłat.

Sąd Rejonowy podkreślił też, powołując się na dokonane w toku postępowania ustalenia, iż upadła otrzymuje świadczenie na zabezpieczenie utrzymania w wysokości ok. 400 euro miesięcznie, nie ma nikogo na utrzymaniu. Upadła posiada uprawnienia tłumacza języka niemieckiego, w związku z czym ma możliwość pozyskiwania zleceń na sporządzanie indywidualnych tłumaczeń. Upadła określiła wysokość miesięcznych wydatków obejmujących opłaty z tytułu dopłaty do umeblowania mieszkania oraz za media na kwotę ok. 100 euro.

W świetle powyższego przywołując regulacje zawarte w art. 491¹⁴ - 491¹⁵ ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe, Sąd pierwszej instancji wskazał, że ustalając plan spłaty uwzględnił wszystkich wierzycieli upadłego, którzy nie zostali zespoleni w planie podziału w 100%. Z uwagi zaś na fakt, że koszty postępowania upadłościowego były zaspokajane na bieżąco, plan spłat objął jedynie wierzycieli ujętych na sporządzonej przez syndyka liście wierzytelności i dwóch uzupełniających listach wierzytelności.

Przy ustaleniu wysokości comiesięcznych spłat zobowiązań na kwotę 100 zł Sąd uwzględnił wysokości otrzymywanego świadczenia w kwocie ok. 400 euro, możliwość pozyskiwania zleceń na sporządzanie indywidualnych tłumaczeń oraz konieczność ponoszenia przez upadłą kosztów bieżącego utrzymania. Sąd uznał, iż jej możliwości finansowe uzasadniają tezę, że może ona, zarówno teraz, jak i w przyszłości, przeznaczyć na zaspokojenie wierzycieli kwotę 100 zł miesięcznie. Nadto zdaniem Sądu przy spłacie 100 zł miesięcznie plan spłat będzie możliwy do wykonania, a sama upadła będzie chciała podjąć wysiłek, aby obowiązki wynikające z tego planu spłat wykonywać, co umożliwi przynajmniej częściowe zaspokojenie jej wierzycieli.

Określenia zobowiązań podlegających umorzeniu Sąd Rejonowy dokonał na podstawie art. 491¹⁵ ust. 1 p.u.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła upadła, domagając się jego zmiany i umorzenia w całości wszystkich zobowiązań upadłej. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzuciła naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej i wybiórczej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, a przez to przyjęcie, że upadła jest w stanie przez okres trzech lat uiszczać kwotę 100 zł w ramach spłaty planu;
- art. 491¹⁶ ustawy Prawo upadłości poprzez braku należytego rozważenia możliwości zarobkowych upadłej oraz błędne ustalenie, że upadła jest w stanie dokonywać spłat w ramach planu spłaty wierzycieli;
- art. 2 ust 2 ww. ustawy poprzez niedostateczne uwzględnienie w toku prowadzonego postępowaniu celu oddłużeniowego, przeświadczającego o upadłości osobie fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

W uzasadnieniu, wskazując na warunki zastosowania 491¹⁶ i art. 2 ust 2 p.u. oraz cel samej ustawy, dłużniczka podniosła, że brak możliwości dokonywania jakiegokolwiek spłaty uzasadnia fakt, że aktualnie otrzymuje ona świadczenie na zabezpieczenie utrzymania w wysokości 400 euro miesięcznie. Z tej kwoty nie sposób się jednak utrzymać, tym bardziej iż szkolenie, w którym uczestniczy dłużniczka odbywa się w Niemczech, gdzie koszty utrzymania są nieporównywalnie wyższe niż w Polsce. Z uwagi na problemy zdrowotne dłużniczka nie jest w stanie sama się utrzymać, wygenerować dochodów pozwalających na przeżycie i musi prosić o pomoc finansową najbliższą rodzinę. Ustalona przez Sąd I instancji kwota 100 zł jest więc dla niej nieosiągalna.

Zażalenie na powyższe postanowienie co do rozstrzygnięcia zawartego w pkt. I. lit. b) dotyczącego wysokości planu spłaty na rzecz wierzyciela i co do rozstrzygnięcia zawartego w pkt. II. wniósł również wierzyciel (...).

Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucił naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 229 puin poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów zgromadzonych w sprawie, co do możliwości zarobkowych i majątkowych upadłej, a w konsekwencji ustalenie zbyt niskiej kwoty objętej planem spłaty, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia art. 491¹⁵ ust. 1 puin poprzez umorzenie w pozostałej części zobowiązań upadłej.

W oparciu o przedstawione zrzuty wierzyciel wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zarzucając Sądowi Rejonowemu pobieżność ustaleń wierzyciel poddał w wątpliwość ich trafność co do możliwości zarobkowych oraz sytuacji materialnej upadłej. Zdaniem wierzyciela skoro upadła ma dopiero 46 lat oraz jest osobą zdolną do pracy zarobkowej i posiada uprawnienia tłumacza języka niemieckiego, zaś praca tłumacza jest pracą dobrze płatną, to nie ma więc obiektywnych przeciwwskazań do tego, aby upadła w najbliższym czasie podjęła dobrze płatną pracę po to, aby w jak największym stopniu zaspokoić wierzyciela. Nadto kwota przeznaczona na spłatę wierzyciela powinna ulec podwyższeniu z uwagi na to, że w postępowaniu upadłościowym wierzyciel został zaspokojony tylko w 1,33 %.

W odpowiedzi na zażalenie wierzyciela dłużniczka wniosła o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa wedle norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenia zarówno dłużniczki jak i wierzyciela nie zasługiwały na uwzględnienie.

Przed odniesieniem się do zarzutów skarżących należy wskazać, że w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn.: Dz.U. z 2015, poz. 233 ze zm. - dalej jako p.u.in.) w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 r., gdyż wniosek o ogłoszenie upadłości wpłynął przed tą datą (art. 449 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2015, poz. 978 ze zm.), a upadłość J. Ł. została ogłoszona w dniu 8 lipca 2015 r. Obowiązująca obecnie regulacja nie wprowadziła jednak żadnych zmian w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia przedmiotowego zażalenia.

W ocenie Sądu Okręgowego - Sąd pierwszej instancji w sposób prawidłowy ustalił okoliczności sprawy i na ich podstawie trafnie zastosował normy regulujące kwestie ustalenia planu spłaty wierzycieli i umorzenia pozostałych zobowiązań.

Odnosząc się zaś do poszczególnych zarzutów zażeń, w pierwszej kolejności do zarzutów o charakterze procesowym zgłoszonych zarówno przez dłużniczkę, jak i przez wierzyciela zaznaczenia wymaga - wbrew twierdzeniom skarżących - że Sąd Rejonowy nie przekroczył przy ocenie dowodów granic zakreślonych dyspozycją powołanego przepisu. Dla jasności zaznaczyć trzeba, że skarżący, który powołuje się na zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. winien wskazać, które z istotnych dowodów zostały pominięte, bądź które z nich zostały ocenione z naruszeniem zasad wynikających z art. 233 § 1 k.p.c. oraz na czym polegały błędy w ich ocenie. Naruszenia przez art. 233 § 1 k.p.c. wymaga nie polemiki, lecz wskazania, że sąd uchybił kryteriom oceny, zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął sąd, doniosłości (wadze) poszczególnych dowodów, ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu pierwszej instancji. Samo stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości, nie jest wystarczające.

W niniejszej sprawie ani dłużniczka ani skarżący wierzyciel w uzasadnieniu tego zarzutu, nie wykazali aby Sąd pierwszej instancji naruszył czy to zasady logicznego rozumowania, czy to doświadczenia życiowego wraz w wykazaniem w jaki sposób do tego doszło, czy też pominął jakieś dowody, których przeprowadzenie mogłoby skutkować inną recenzją zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W zażaleniu dłużniczka podniosła jedynie, że naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. nastąpiło poprzez dokonanie dowolnej i wybiórczej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, a przez to błędne przyjęcie, że dłużniczka jest w stanie przez okres trzech lat uiszczać kwotę 100 zł w ramach spłaty planu, nie prezentując w uzasadnieniu zażalenia żadnej w tym względzie argumentacji.

Wierzyciel z kolei wprawdzie powołując się na doświadczenie życiowe zaznaczył, że dłużniczka posiada uprawnienia tłumacza języka niemieckiego, zaś praca tłumacza - jest pracą „dobrze płatną”, a zatem nie ma obiektywnych przeciwwskazań do tego, aby w najbliższym czasie podjęła dobrze płatną pracę po to, aby w jak największym stopniu zaspokoić wierzyciela, niemniej pomija inne aspekty funkcjonowania dłużniczki.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez naruszenie zasady doświadczenia życiowego powinien zaś polegać na tym, że zarzuca się sądowi, że ten wywiódł z danego środka dowodowego jakiś fakt, podczas gdy doświadczenie życiowe nakazuje przyjąć, że w takiej sytuacji taki fakt nie zachodzi albo przebiega on odmiennie. Niewątpliwie korzystając z doświadczenia życiowego należy mieć przy tym na uwadze całokształt okoliczności danej sprawy. Jak słusznie zaznaczono w odpowiedzi na zażalenie, wniosku wierzyciela opartego o jego doświadczenie, nie uzasadnia stan zdrowia dłużniczki. Z pewnością przez problemy zdrowotne dłużniczki jej wiek przestaje mieć wpływ na zdolności zarobkowe. Z dokumentów złożonych do akt sprawy wynika, że upadła ma obniżoną odporność i z uwagi na uwarunkowania zdrowotne ma ograniczone możliwości wykonywania pracy do wymiaru od 3 do 6 godzin.

O możliwość pojęcia przez dłużniczkę pracy w zawodzie tłumacza i intratności tego zajęcia nie świadczy również okoliczność skierowania dłużniczki przez niemiecki Urząd Pracy na kurs zawodowy przekwalifikujący. Wbrew przewidywaniom wierzyciela nie można też jednoznacznie przyjąć, że praca wykonywana w ramach dodatkowych zleceń zwiększyłaby możliwości płatnicze dłużniczki, skoro pozostająca obecnie do jej dyspozycji kwota 400 euro stanowi zasilek dla bezrobotnych. Na bezpodstawność zarzutu wierzyciela jakoby Sąd przy ustalaniu planu spłaty miał powiększyć źródła dochodu dłużniczki o uśrednione kwoty ze zleceń za wykonywanie tłumaczeń w języku niemieckim trafnie wskazała też upadła, podnosząc, że jest tłumaczem przysięgłym w Polsce, a nie w Niemczech i kwalifikacje tłumaczy przysięgłych nawet w ramach UE nie są wzajemnie uznawane przez państwa członkowskie. Za dalece nietrafne uznać też należy zarzuty wierzyciela dotyczące wyliczeń uzależnionych od obecnego kursu euro. W tym względzie należy mieć bowiem na uwadze, że notowania walutowe cechują się sporą zmiennością co przy ustaleniu planu spłaty na okres 36 miesięcy ma szczególne znaczenie. Bieżące kursy poszczególnych walut mogą zależeć od wielu mniej lub bardziej nieprzewidywalnych wydarzeń i zjawisk gospodarczych na co ani dłużniczka ani wierzyciel nie ma żadnego wpływu. W świetle powyższego nie można zgodzić się więc z wierzycielem, że Sąd Rejonowy dokonując ustalenia sytuacji majątkowej upadłej dokonał zaniżenia jej możliwości zarobkowych.

Dalej, mając na względzie treść zażaleń zaznaczyć należy, że wprowadzając instytucję upadłości konsumenckiej ustawodawca wyszedł z założenia, iż należy stworzyć mechanizmy prawne, które w pewnych wypadkach umożliwią oddłużenie tym osobom fizycznym, które są zadłużone w stopniu uniemożliwiającym im samodzielną spłatę długów. Warto podkreślić, że celem nowelizacji przepisów regulujących upadłość konsumencką dokonanej ustawą z dnia 29 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1306) było usunięcie dotychczasowych barier w dostępie do postępowania upadłościowego osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, tak aby ograniczyć wykluczenie społeczne i mechanizm dziedziczenia bezradności przez następne pokolenia, umożliwienie reintegracji dłużników w legalnym obrocie gospodarczym, a w dłuższej perspektywie umożliwić dłużnikom ponowne korzystanie z usług instytucji finansowych.

W art. 2 ust. 2 p.u.in., którego naruszenie zarzuciła upadła sformułowano podstawowe założenia tzw. upadłości konsumenckiej. Zgodnie z tym przepisem postępowanie uregulowane ustawą wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej należy prowadzić tak, aby umożliwić umorzenie zobowiązań upadłego niewykonanych w postępowaniu upadłościowym, a jeśli jest to możliwe – zaspokoić roszczenia wierzycieli w jak najwyższym stopniu. Wobec tego zasadniczym (pierwszoplanowym) celem tzw. upadłości konsumenckiej jest oddłużenie osoby fizycznej (por. A. Witosz, Przesłanki ogłoszenia upadłości konsumenckiej, [w:] Przegląd prawa handlowego, luty 2015). Chodzi więc przede wszystkim o umożliwienie osobie fizycznej normalnego funkcjonowania przez uzyskanie oddłużenia i tzw. „nową szansę”, a nie tylko doprowadzenie do zaspokojenia roszczeń wierzycieli.

Zasadą jest, że umorzenie zobowiązań upadłego będącego konsumentem powinno zostać poprzedzone próbą spłacenia przynajmniej części zadłużenia. Jeśli bowiem upadły nie posiada majątku i z tego powodu nie został

sporządzony plan podziału Sąd upadłościowy powinien ustalić plan spłaty wierzycieli (art. 491¹⁴ ust. 1 p.u.in w zw. z art. 491¹⁵ ust. 4 p.u.in.).

W myśl zaś art. 491¹⁵ ust. 4 p.u.in., na który powoływały się obie strony, sąd upadłościowy ustalając plan spłaty wierzycieli powinien uwzględnić możliwości zarobkowe upadłego, konieczność utrzymania upadłego i osób pozostających na jego utrzymaniu, w tym ich potrzeby mieszkaniowe, wysokość niezaspokojonych wierzytelności i realność ich zaspokojenia w przyszłości.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy prawidłowo poprzedził umorzenie części zobowiązań ustalonym planem spłaty.

Przy ustaleniu kwoty spłat na poziomie 100 zł miesięcznie Sąd Rejonowy zgodnie z powołaną powyżej regulacją wziął pod uwagę wysokość uzyskiwanego przez dłużniczkę dochodu (400 euro) i ponoszonych przez nią kosztów (w tym 36 euro z umebłowanie i 70 za media). Wbrew wywodom dłużniczki trudno zgodzić się, że kwota 400 euro uzyskiwana jako zasiłek jest niewystarczające skoro została ustalona jako minimum socjalne dla zabezpieczenia bytu osoby bezrobotnej. Taka wysokość zasiłku została przy tym ustalona w warunkach i w walucie obowiązującej w Niemczech bez znaczenia musi tym samym pozostawać kwestia różnic kosztów egzystencji w Polsce i w Niemczech. Stanowiska tego nie zmienia też fakt uzyskiwania finansowego wsparcia od rodzica zwłaszcza, że przeznaczane jest ono na zakupu podręczników. Z wyjaśnień dłużniczki wynika zresztą wprost, że (po poniesieniu kosztów) na utrzymanie pozostaje jej kwota 300 euro, która nie jest do końca wystarczająca z uwagi na konieczność zakupu podręczników. Skoro tego rodzaju wydatków z pewnością nie można zaliczyć do kategorii stałych, abstrahując już od kwestii niezbędności dla egzystencji, mając przy tym na uwadze fakt ich nabycia za kwotę uzyskaną od rodzica (800 euro), to w obecnej sytuacji osobistej i finansowej upadła ma realne możliwości ponoszenia miesięcznych rat tytułem spłaty wierzycieli na poziomie 100 zł.

Sąd Rejonowy trafnie uznał więc, że ustalony plan spłat jest możliwy do wykonania przez upadłą oraz, że upadła będzie chciał podjąć wysiłek, aby obowiązki wynikające z tego planu spłat wykonywać, co umożliwi przynajmniej częściowe zaspokojenie jej wierzycieli. Skoro podstawowym celem upadłości konsumenckiej jest umorzenie zobowiązań upadłego, a dopiero w dalszej kolejności spłata wierzycieli, to stosując normę prawną zawartą w art. 491¹⁵ ust. 1 p.u.in. - zdaniem Sądu Okręgowego - nie można przyjąć za uzasadnione ustalenie planu spłaty wierzycieli w sposób, który będzie prowadził do ubóstwa upadłego, tj. sytuacji w której nie będzie posiadał on środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. 229 p.u.in. oba zażalenia jako bezzasadne podlegały oddaleniu, o czym orzeczono w pkt. I. sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. w zw. z art. 229 p.u.in. przyjmując, że upadła wygrała sprawę wywołaną zażaleniem wierzyciela w całości. Poniesione przez nią koszty stanowi wynagrodzenie reprezentującego ją zawodowego pełnomocnika w stawce minimalnej obliczone na podstawie § 8 ust. 1 pkt 5) w zw. § 10 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015, poz. 1804 ze zm.).

SSO Anna Górnik SSO Piotr Sałamaj SSO Patrycja Baranowska